

DAUGAVAS VĒSTNESIS

Maksā 7 ien.

№ 54, 3. gads

Daugavpils novada komisāra oficiālais laikraksts

Piektdien,

5. martā, 1943. g.

Redakcija: Daugavpils, Cietokšņa ielā 42. Tālruni: atbildīgais redaktors 2493, redaktori 2494, saimniecības vadītājs 2212, informatori un kantoris 2211, tālrunas 2501. Tek. reķ. p. 5060. Redakcijas pārstāvji: Rīgā, Vācu ordeņa gatvē 2, tālr. 21550; Rēzeknē, Br. Skrindu ielā 15, tālr. 2301. Abonēšanas maksa: RM 1,75 mēnesī. Abonēšanas nanda iemaksājama visās pasta nodaļās.

„Benemerito“

E. Ar dolariem, meliem, draudzības un pozitīvu saimniecisku sakaru solījumiem un dažādām „Panamerikas“ konferencēm Ruzvelt beidzot pakļāva Iberoameriku savai gribai. Tagad ir pagājis pavisam īss laiks, bet Ruzvelta trabantiem jau nākas rūgti nožēlot savu pārsteidzīgo un tuve-ruktīgo rīcību, jo pakļaušanās Ruzveltam ir izraisījusi veselu virkni saimniecisku grūtību, kas vēršas dienu no dienas jo plašākas. Pirmā vieta te jāmin katastrofālais laimniecības stāvoklis. Jau 1941. gada sākumā amerikāņu tirdzniecības flote vairs nespēja uzturēt normālu satiksmi starp ZASV un Iberoameriku un šodien šis stāvoklis ir kļuvis vēl jaunāks un Dienvidamerikas ostas nosmok neaiztransportētu preču krājumos. Visi līdzšinējie projekti un eksperimenti beidzās ar neveiksmi. Kubas saimniecība draud sabrukt. Portorico valdība jau pasākusi apkāpt privātos matus, jo preču noliktavas jau sen ir pilnas. Arī Haiti, Dominika un Panāma tirdzniecība uz Vašingtonu izmisuma pilnus SOS saucienus, kas tomēr paliek bez atbildes un rezultāta šajās bezgala auglīgajās tropu zemēs iesācies katastrofālais bezdarbs un pilnīga saimnieciska bankrota draudi, kas pašu spēkiem vairs nav novēršami. No visas meksikāņu tirdzniecības flotes palicis pāri viens vienīgs tvaikonis „Uxmala“, pārējie gul vai nu Karāibiu jūras dzelme, vai remonta dokos. Fabrikas slēdz savas durvis, benzīna un ogļu trūkums paralīzē satiksmi. Tikpat katastrofāla ir arī iespējama piegāde. Urugvajai ārlietu ministrs 1942. gada maijā meģināja nosūtīt ar Zviedriju papīra piegādes līgumu, taču kara riska un tonnažas trūkuma dēļ Zviedrija šini darījuma neieatādās.

Vietējo ražošanu, pats par sevi saprotams, netrūkst, bet — no kafijas un maīsa vien nevar pārtīkt un lielākie cietēji atkal ir galējās dienvidu valstīs. Argentīnas valdība jau bijusi spiesta uzpīkt visu 1942. gada maīsa ražu (ap 9 milj. to) un arī Brazīlijas tirdzniecības ministrs nav varējis izgudrot neko asprātīgāku, ka atkal likt sadedzināt 15.000 maīsu kafijas. Kopš 1931. gada Brazīlijā sadedzinātas kafijas daudzums sasniedz pilnīgi astronomisku skaitli — 75,7 miljoni maīsu!

Bet ZASV uzstājas kā patiesie ZASV kuņģi un Vašingtona bez vismazākām sirdsapziņas pārmetumiem nodod miljoniem dienvidamerikāņu trūcīgam un sociālam postam. Pat ZASV presē sāk pārliecināt brīdinātājus balsis. Nuorkas „Times“ nesēn publicējis ļoti zīmīgas rindas: „Dienvidamerikāņi Joms nepiekrīt! Vini pavisam nepriecejas par to, ka Dienvidamerikas gaisa satiksmes līniju personālu nesaudzīgi izsēdina no lidaparātiem, lai sagādātu vietas ziemeļamerikāņu ceļinieku kalpotājiem. Dienvidamerikāņiem liekas, ka ZASV virsnieki, diplomāti un inženieri ir pārāk uzpūtīgi un nenovēl dienvidamerikāņu civilistiem pat to vismazāko vietu... Tas nedrīkstētu notikt, jo tas apdraud labās kaimiņu attiecības.“

Tagad Iberoamerika zin, ka iejūdzoties Ruzvelta kara ratos, tā ir smagi piekrāpta, bet šī atziņa nāks maziem par velti. Ir pat zināms pamats domāt, ka dažām Iberoamerikas lielkapitālistu grupām šī lieta attīstība ir ļoti patīkama, jo kā cilādī var izskaidrot to, ka Lielā Austrumu loža savā nesenaajā Teis Tezucīgālpas sa- sāksmē nolēmusi visās Hondurasas masoņu ložās novietot Ruzvelta ģimēni un piešķirt tam „Benemerito“ — labāra tī- tulu. Mazajam vīram gribot negribot uz- peld jautājums — par kādiem nopelniem tad Ruzveltam īsti piešķirts šis „beneme- rito“ vārds? Vai par to, ka maizais dien- vidamerikānis iedzīts trūkumā, ka viņa re- publika pārvērtusies par ZASV koloniju, ka jenkais nolaupījies viņa dārzus un plan- tācijas, un izlaupa viņa zemes vara rak- tuves, neatstājot tam ne metra vara stie- pnu, par to, ka Vašingtona viņa konti- nentā atnesuši vēl nepiedzīvotas grūtības un postu? Bet lai viņš neizmirst, ka Ruz- veltam šo godu piešķirīs augstākais Vi- dusamerikas masoņu kongress un ka šī kongresa loceklis, Vidus- un Dienvidame- rikas lielkapitālisti gan zin, ko viņi dara un ko tie Ruzveltam parādā. Zelta teļa dienuami tiesām ir vispiemērotākā vieta „Benemerito“ Ruzvelta ģimēnī.

Sivas atvaires ciņas ziemeļrietumos no Kurskas

Lietus un atkusnis ierobežojis kaujās darbību austrumu frontes dienvidos

Vadoņa galvenā mītne, 1943. gada 4. martā.

Brūņo spēku virspavēlniecība ziņo:

Austrumu frontes dienvidos daļā lietus un atkusnis stipri ierobežoja kaujas darbību. Vācu pretuzbrukums, neraugoties uz smagiem laika un apvidus apstākļiem, gūst tālākus panākumus. Mūsu uzbrukuma divīzijas atrodas 250 km plata frontē Do- necas vidus un angstece. Tricieņu ie- penta Slavjanskas pilsētā.

Kādā frontes atzurnurē ieslēgtā ie- naidnieka vienība izkļūdināta. Telpā dien- vidos no Čarkovas ielenktās 3. padomju tanku armijas masa vērtīgi meģina visos virzienos panākt izlaušanos.

Sivas atvaires kaujas telpā ziemeļrie- tumos no Kurskas turpinājas arī vakar. Telpā ziemeļrietumos no Orlas, nodar- rot pretiniekam smagus zaudējumus, at- sisti jauni vairākos vilņos uzsākti bolše- viku uzbrukumi.

Ziemeļtūņezijas frontē ienaidnieks va- kar visu dienu vērtīgi meģināja uzbrukt jauniegūtajām pozīcijām. Pēdējo divu nedēļu laikā ciņas Ziemeļtūņezijā saņemti 2110 gūstekņi. Iznicināti 68 tanki un iz- lūku brūņo mašīnas, kā arī 36 lielgabali.

Atsevišķi britu traucējuma lidaparāti, nenometot bombas, dienā pārlidoja Zie- meļvāciju. Paģājušā naktī britu gaisa spēki uzbruka rietumu un ziemeļrietumu vācu novadiem. Ir sevišķi Lielhamburgas telpā un tās apkārtnē nometās sprāgst- un degbumbas nodarīja lielākus ēku zau- dējumus. Civiliedzīvotāji cieta zaudēju- mus. Naktis iznicinājā, gaisa spēku un

flotes zenitartillerija notrieca 14 vairāk- motorīgus ienaidnieka lidaparātus. Kādu cītu ienaidnieka lidaparātu dienā notrieca vīrs Norvēģijas piekrastes.

Naktī uz 4. martu vācu gaisa spēki ar vissmagākā kalibra sprāgstbumbām un daudzām tūkstošiem degbumbu bombar- dēja Liellondonas apvidu.

TRANSPORTA LIDOTĀJI

Neogurstošos, lalos un grūtos lidojumos, mūžīgā ciņā ar padomju zenitartilleriju un iznicinātājiem, vācu transporta lidotāji, plašajā austrumu frontē apgādā izvirzītās kaujas grupas ar municiju, materiāliem un pārtiku. Uzņēmumā motora pārbaude pirms tāla lidojuma. (Wb).

Demjanskas cietokšņa varonīgā ciņa

DNB. Berlīnē, 4. martā, 1942. ga- da 8. janvārī bolševiki Ilmenes ezera dien- vidus apvidū uzsāka izšķirēju ofensīvu pret šī sektora ciņā iesaistīto vācu kara- spēka brandenburgiešu, šlezvīgas - Hol- šteinas rietumprūšu, pomeraniešu, mek- lenburgiešu, hamburgiešu un oldenburgie- šu vienībām. Ienaidnieka galvenais triecie- nis virzījās gar Ilmenes ezera dienvid- austrumu krastu, kā arī gar Ostasšovas ezeru ķēdes dienvidus daļu. Izmantojot nepārrēdzamo mežu apvidu, padomju spēki lauzās uz priekšu pa sasalūso pur- vaino zemi, kas pieļāva karaspēka kustī- bu, lai ielauztos starp vācu pozīcijām. 4. nedēļas rītnājas sivas kaujas, kurās pretinieks iesaistīja 19 strēlnieku divīz- ijas, 9 strēlnieku brigādes, lielas tanku masas un daudzus ziemas karām apmāci- tus un labi apbruņotus stēpētāju bataljo- nus. Ar šo lielo pārspeku bolševiki no ziemeļiem uz dienvidiem divās daļās iz- laužoties gar Lovatas upi un 8. februārī abām uzbrukuma grupām savienojoties, ielēna Lovatas austrumos stāvošos vācu spēkus.

Šādā veidā izveidojās Demjanskas cie- toksnis. Tas nebija cietokšnis šī vārda pilnā nozīmē ar fortiem, kazematiem, smagām baterijām, plaši izvērstām kara- spēka mītņiem, arsenāliem un remontdarb- nīcām. Kas šo, aiz 300 km garas frontes līnijas atrodošos apvidu ar bez mazākām dabiskām aizslāvēšanās iespējām, tikai ar steiģā, kaujas laikā uzņemtiem sniega val- ņiem un ar sasalūšajā zemē izveidotām aiz- slāvēšanās ligzdām mēnešiem ilgos ie- naidnieka pārspeka uzbrukumos padarīja

par cietokšni, tā bija tērauda cietā apnē- mības un nenogurstošā aizstāvju kaujas grība, kas iemājoja kā šīs vācu kaujas grupas komandētājam ģenerālim grāfam fon Broksdorfa-Ālefeldam, tā ikvienā no kara- viriem.

Ģan 30. gan pat 40 gradu stiprā salū vācu karaspēka daļas kā dienā tā naktī atvaļēja gandrīz nepārtrauktos ienaidnie- ka uzbrukumus. Bieži vien uz priekšu iz- bīdīto atbalsta punktu apkāpnes dienām un pat nedēļām bija pilnīgi atgriezās no pārējiem spēkiem. Šādās reizes ielenktās vienības neatlaidīgi atvaļēja no visām pusēm uzbrūkošos bolševikus, kamēr pā- rējo karābiedru prettrieciens tos atbrī- voja, vai arī pēc visas municijas izlieto- šanas paņēmot līdz ievainotos un iero- čus, tām nācās izlauzties cauri līdz gal- venajai kaujas līnijai. Bija gadījumi, kad jenkātie uzlicība savai tautai un Vado- nīm cīnījās līdz pat pēdējam vīram. Kā neizmirstams šo cīņu piemērs atzīmē- ma Pustinkas atbalsta punkta varonīgā pašuzpūrcēšanās.

Sevišķu paasinājumu stāvoklis sa- sniedza ienaidniekam izdarot slīpņu gaisa desantu. Bolševiki, cietokšņa iekšējos meža novados no gaisa pret vācu kara- viriem raidīja 6000 sevišķi labi apbruņo- tus izpletņu lēcējus un gaisa desanta vienību locekļus. Kamēr frontes līnijā ciņas tur- pinājās visos virzienos, sadarbībā ar ap- gādes un transporta vienībām, kuru star- pā sevišķi izceļās kāda pomeraniešu ve- terināru rota, vācu karavīri koncentrīskos uzbrukumos ienaidnieka gaisa vienību ielēna un iznicināja.

21. martā dienvidos no Ilmenes ezera sākās pirmā lielā vācu 1942. gada uzbru- kuma kauja. Virtembergiešu un šlezvīgas strēlnieki kopā ar grenadieriem 6 nedēļu ilgās ciņās pret sivi aizstāvošos, skaitliski pārāko ienaidnieku, vācu pieeju cietoks- nīm. No cietokšņa uzbrukuma laikā pre- tējā virzienā pa dubļaino apvidu pretim laužas cietokšņa karaspēka un SS ieroču vienības. Bieži vien šo vienību karavīri cīnījās atrodoties līdz ceļiem mūklājā, vai līdz krūtim ūdenī. Aprīļa beigās no cie- tokšņa izbrūkušās vienības, kas virzījās no austrumiem, sastapās ar no rietumiem nākošām uzbrukuma grupām. Vispirms pieeju cietokšnim izveidoja šaura zemes strēmele. Izšķirēja pieeja vietā sakarus ar cietokšni savienoja viena vienīga pār- ceļuve pāri Lovatā. Pārceļuve atradās ienaidniekam pārrēdzamā un tā artilerī- jas apšaudei pieejamā joslā. Vel vienmēr Demjanskas cietokšņa apgādē bija jāiz- manlo gaisa spēku transporta vienības. Pretinieki, it sevišķi maijā, mēnešiem ilgi meģināja pieejas izšķirējās vietās pār- raut aizstāvju frontes līniju. Veselas tā- lāku uzbrukumu pasākumu virknēs va- sarā un rudenī vācu karaspēka daļas pa- plašināja pieeju cietokšnim.

Tālākās ciņas pieejas paplašināšanai 1942. ga- da oktobra beigās iesaistījās šlezvī- šu, pomeraniešu un ziemeļrietumu vācu karaspēka daļas, kas savus pasākumus izpildīja veiksmīgi. To- mēr ienaidnieks vēl ar masu uzbrukumiem meģināja iznicināt 100 km dziļumā uz austrumiem izvirzīto Demjanskas pozīcī- ju kili. Visu iepriekšējā gada rudenī un ziemā gandrīz nepārtraukti bolševiki ar stipriem spēkiem triecās pret šo frontes loku. Visi pretinieka uzbrukumi sabruka seīt iesaistīto vācu karaspēka daļu nesat- ricināmā pretestībā.

Pēc tam, kad šis ķilis ienaidnieka frontē 14 mēnešus bija uzlīvējis ienaidnie- ka ofensīvas un darbojies kā viņu lau- zējs visai kopējai vācu frontē dienvidos no Ilmenes ezera, Demjanskas cietokšnis savu uzdevumu bija izpildījis. 1943. gada februāra otrā pusē cietokšni atstāja. Ne- raugoties uz laika un ceļa grūtībām, ku- stības norīteja bez traucējumiem, kaut arī ienaidnieki cietokšņa atslāšanas nolūkus atklāja un ar uzbrukumiem uz zemes un gaisā šos pasākumus meģināja traucēt. Karaspēka daļas un materiālu plānveidīgi pārvietoja uz jaunām pozīcijām.

Kaujas ar uz priekšu izbīdīto vācu po- zīciju kili dienvidaustrumos no Ilmenes ezera bolševikiem sagādāja vissmagākos dzīvā spēka un materiālu zaudējumus. Armijas korpusa sektorā, kas vispirms ci- nījās Demjanskas cietokšni un pēc tam uz priekšu izvirzītajā Demjanskas frontes loka, kopš 8. janvāra vien saņemti 12725 gūstekņi, iegūti vai iznicināti 1261 tanki, 416 visdažādākā veida lielgabali, kā arī 3100 minu metēji, ložmetēji un prettanku šautenes. Aiz vācu pozīcijām un vācu pozīciju vistiesākā tuvumā sa- skaitīti 54 092 krituši bolševiki. Citos uz- brukuma pasākumos ienaidnieka zaudē- jumi novērtēti uz 22 000 kritušiem. Pre- skaitot šim kaujām ciņas ap Demjanskas cietokšņa pieeju Ilmenes ezera dienvid- austrumos, kaujas apvidū kopš 1942. gada 8. janvāra saņemti 30 519 gūstekņi, bet iznicināti vai iegūti 2292 tanki, 617 visā- da veida lielgabali un 4886 minu metēji un ložmetēji.

Saimnieku atgriešanās

Vēcajiem, haļtajiem latviešu tēvēm un mātēm šajās dienās, kad zemnieku sētu un pilsētas namnieku īpašumu likteņus radījis jauns pagrēziens, vajaga tikai pa- rakltes atmiņas līdz savām jaunības dien- ņām vai atcerēties tēvu slāstus, lai spīl- gā atmiņā ienestu laiku, kad sākās zeme- nieku māju iepirkšana par dzimtu. Kas tas bija par varenu sprāga darbu, ciņas un uzpūrcēšanās laiku sava zemes stūrīša dēļ! Saka, ka latviešu gaitā esot zemes smagums, zemes brīdums atmirzot zeme- nieka sejā. Šie vārdi nav bez pamata, jo latvieši — zemes kopējs ar savu zemi saaudzīs no bērnu dienām, zemē saskata arī savu laimi un nākotni. Tikai uz savas zemes ir viņa augšupejš. Tādas domas bija mūsu senčiem — dzimniekiem, tādas bija arī jaunāko laiku — pag. gadsimta sēdesmīto gadu zemju iepriecējiem. Pie- tiek pavērt mūsu zemniecisbas vēstures lappuses, lai saprastu, ar kādu neatlaidību šī neatkarība toreiz sasniegta. Kāds Salie- nas pagasta zemnieks, kas pirmals savā pagastā pēc dzimhbūšanas atceļšanas at- lāstis, septiņas reizes kājām nostāģājis līdz līkstai, lai saņemin mājas iepirkša- nas dokumentus. Zemnieku rošiba toreiz bija maza, bet ar darbu un pūlēm censo- ņi sasniegta savu mērķi — dzimstīpašu- mā iepirkta mājas. Alkas pēc sava stūrīša un kaktina pārvarēja visas grūtības, visas šķēršļus. Šo zemnieku neatlaidību un sīk- stumu grūti vispār un sevišķi tagad, pēc daudzām aizceļējušiem gadiem, ietvert rakstu rindās. Bet kas pazīst mūsu sīmos tēvus un mātes, skatījuši viņu grombotās pieres un cietās rokas, tiem pietiek, lai saprastu viņu sūrās gūtas savas zemes dēļ.

Pilsētās latviešu namnieku dzīves gā- jums daudz neatšķiras no brāļu — zeme- nieku dzīves. Daudz stāstu ir par vīriem, kas pastaļam kājās un maizes kuliņā pār muguru ienākuši pa Rīgas vai kādas ci- tas pilsētas vārtiem, lai tur kalnā savā rītdienā. Cik rūpju, sviedru un atteikša- nos prasījuši katra akmeņa ielikšana na- mā, — savā dzīves kaktiņā, to zina tikai tie, kas kādreiz kaut ko tamlīdzīgu veī- kuši.

Un tad pārcelsimies uz jaunākiem lai- kiem — uz meln, nopūtu un asļu pie- smakušo bolševiku gadu. Apkatot docu- mentāro grāmatu „Baltais gads“, viegli atcerēties, kā bolševiku varas vīri vis- pirms skāji izbazināja, ka netiks skarta darba zemniecisbas zeme, lopi un inven- tārs. Bet neilgi pēc tam tie paši vīri rak- stīja, ka evīsa zeme, meži un ūdeņi, tā- pat pilsētas namj ir tautas īpašums. To- reizejā zemkopības komisāra vārdi par bannām, ka „ejms čukst, ka zeme un in- ventārs tiksot konfiscēti“ pieplūdījis īsā laikā: bezzemniekiem piešķīra pa 10 ha zemes uz vācu zemes īpašnieku rēķina. Zemniekam atņēma daļu ganāmpulka un inventāra. Lai saimniecība vairs nebūtu dzīvotspējīga. Bet vai jaunās saimniecības spēja eksistēt? Nē. Tā bija tikai pāreja uz kolehozu sistēmu, kurās pirmāskums jau dabūjām piedzīvot Augšpili un Līvā- nus. Zemes un inventāra konfiskācija ne- bija nekas cits, kā tautas graušana, sauku noceļšana tautas dzīvajam kokam — zeme- niecisba. Tas bija pirmās solis uz tautas bojāeju un nabadzību. 10.140 saimniecī- bas šādā kartā aplaupīja, tūkstošiem namīpašnieku bija jākļūst par īrniekiem savos svīdriem celtajos namos. To ne- tālānību, vēl vairāk — nozēgnotu, nevīnus nevarēs aizmirst, kas to izjutis uz saviem plecēm.

Jau tūlīt pēc bolševiku padzišanas Lau- ku saimniecību īpašniekiem īpašumus no- deva atpakaļ apsaimniekošanai, bet galīgā privatīpašumu atjaunošana notīks tikai tagad, pēc Austrumzemes reīchsmīnīstra A. Rozenberga 18. februārī izdotajiem no- teikumiem. Īpašumu tiesību atjaunošana ir svarīgs darbs, Tas, runājot Austrumze- mes reīchskomīsarā H. Lozes vārdiem, ir jauna nodaļa Austrumzemes vēsturē, kas rada jaunu pamatu zemnieka darbam un dzīvei. Privatīpašuma atjaunošana ir at- zinība par paveikto, bet līdz ar to uzliek arī pienākumus. Pienākums latviešu zeme- niekam ir svētīs un varam droši sacīt, ka pienākumus, ko izrāsa īpašumu tiesības, zemnieki arī godām veīks.

Reīchsmīnīstra A. Rozenberga noteiku- mī paredz sevišķi preīlimāksmāu tiem, kas ir politiski un saimnieciski uztiemti. Tas nozīmē, ka priekšroku saņems bolše- viku gadā cietušie un cīnītāji, kas tagad stājušies frontē pret ienaidnieku. Tūpat priekšroka būs tiem, kas godām veikusi zemniecisba uzliktos pienākumus nodevu vai citā tamlīdzīgā veidā. Vārdū sakot, vīsi, kas šo laiku izgājuši cauri kā īstī latvieši, tīri un neapīrīpīti savā slājā, tie arī tagad saņems to, kas pienāks.

Just savu zemi zem kājām, strādāj sa- vā brūmā, dzīvojot savā celtajā namā, — tas izrāsa glāzī cīlādū darba prieku un sparū. Un tāpēc arī tagad, kad zemnieks un pilsētas namīpašnieks būs saimnieks savā īpašumā, tie vēl ar lielāku prieku veīks visu, ko uzliek šīs lielās cīņu laikā. Ja jau tagad atīst, ka zemnieku veiktais darbs augstī vērtījāms, tad, līdz ar īpa- šuma tiesību atjaunošanu, darba un cīņas sprāgums sasniegs vēl daudz augstāku pakāpi. Atgriezošies saimniekam, — zemesīes arī saimnieka godam un atī- bīlītoša dzīve atīlānkums laimā. R. M.

Ciņas Kubanas frontē

DNB. Berlīnē, 4. martā. Kubanas priekšlīta pozīciju telpā un ap Novoro- sījsku gan ar pieaugošu, gan ar atslā- bstošu sparū turpinās ciņas, kas visumā nepārsniedz lokāla rakstura sadursmju apmērus. Pie Novoroisījskas bolševiki vēl īpprojam neatlaidīgi meģina pastiprināt savus piekrastes izcellos desanta spēkus, tomēr šie meģinājumi vācu piekrastes artilerijas un aviācijas modrā pretestībā ienaidniekam vienmēr no jauna maksā smagus zaudējumus.

Mjūsas upes frontē ciņas pēdējās die- nās jutami atslābusas. Pēc sava platā frontē ievadīta lieluzbrukuma sabrukša- nas pagājušās nedēļas beigās bolševiki acīm redzot vēl nav atļāpušies, un kopš pirmdienas pret vācu Mjūsas līniju uzsā- kuši tikai lokāla rakstura triecienus, kas bez grūtībām atvaīrdī. Visi bolševiku meģinājumi pārraut Mjūsas upes līniju palikuši bez panākumiem un ienaidnie- kam maksājuši neparasti smagus zaudēju- mus.

ATKUSNIS DIENVIDAUSTRUMU FRONTĒ

Vācu lidlauku tehniskais personāls ir uzveicis krievu zīemu un prot tīki galē arī ar atkošņu grūtībām. (Wb).

Daugavpils dzīve

KINO IZBĀDES BĒRNIEM

M. Kinoteātri «Edenē» sestdien un svētdien paredzētas izrādes bērniem — «Stranģie audeņi», «Pelekis velnis un Zāķis un ezis». Seansu sākums sestdien 6. martā plkst. 13 un svētdien, 7. martā — plkst. 11.

Skolas saviem audzēkņiem šim izrādēm biļetes var saņemt piektdien no plkst. 14—19 kinoteātra kantori.

DAUGAVPILS TEĀTRI

svētdien, 7. martā plkst. 11.30 «Koku pludinātāji». Tolari lomā F. Kālpus.

KINOTEĀTROS SONEDEĻ.

«Edenē» — «Kāzas Lāču ciemā» ar Heinrichu Georgu galvenā lomā. «Kolizēja» — «Dr. Kripens uz klāja».

APTUMŠOŠANAS NOTEIKUMI

no 28. februāra līdz 6. martam 1943. g. jāievēro no plkst. 17.20 līdz 5.45.

Ārstu sanāksme Jēkabpilī

Eg. Jēkabpils aprīnka slimnīcā aprīnka ārsta sasauktā sanāksmē pulcējās visi rajonu ārsti, med. feldšeri un zobārsti. Sanāksmē ievadīja aprīnka ārsta Dr. P. Labsvira uzruna, kurā viņš sniedza sīkiskus norādījumus par ārstniecības darba saistošiem noteikumiem un instrukcijām, sevišķi uzsvērot, ka sakarā ar iekļaušanos totālā kara ārstiem jābūt ar augsti vērtējamu goda prātu izsniedzot slimību zīmes un apliecinājumus. Dr. E. Aire referēja par izvairīšanos no bērnu slimībām. Tālāk sekoja ierosinātais pārrunās.

Noslēdzies šaha turnīrs Jēkabpilī

Eg. Jēkabpils sporta biedrības rīkotajā darbā vietu šaha turnīrā, kurā piedalījās liels skaits šahistu, pēc vairāk kā mēneša ilga laika, sacensības noslēdzās. Uzvarētājus palika Jēkabpils aprīnka vecāka pārvaldes komanda ar 29 punktiem. Otrā vietā Jēkabpils pasta-telegrafa kantoris ar 28,5 punktiem un trešā vietā — Jēkabpils aprīnka priekšnieka pārvalde ar 28 punktiem. Turnīra piedalījās 11 valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku šaha komandas. Individuāli labākos rezultātus turnīrā parādīja A. Čintīns (pašts), kas, spēlējot pie pirmā galdina, nav zaudējis nevienu cīņu.

BRĪDINĀJUMI NEKĀRTĪGIEM TIRDZINIECĪBAS UZŅĒMĒJUMIEM

M. Pārlikas nodrošināšanas departaments sakarā ar pārkāpumiem norēķinos par normētiem pārlikas produktiem izteicis brīdinājumu Abrenes pārcēlāju biedrībai un Jēkabpils-Ābeļu pārcēlāju biedrības 7. veikalam Jēkabpilī, Brīvības ielā 90.

Neatliec uz rītdienu, ko šodien vari padarīt — pastieidzies ar meža darbu pienākumiem!

Prof. Dr. med. P. Straidiņš.

Slimo kopšana mājās apstākļos

(Beigas)

Ja slimnieks klepo un daudz atkrēpo, tad jāseko, lai viņš krēpas nenorītu, citādi viņam var rasties gremošanas traucējumi. Krēpas rūpīgi uzkrājamās īpašā stikla traukā un atstājamās ārstā apskatei un izmeklēšanai. Atzīmējama krēpu krāsa (balta, dzeltena, pelēka, rūsgana, zaļgana, sarkana, ar svaigu asiņu piemaisījumu u. t. t.) un konsistence (šķidrās vai biezas). Ja slimības gaitā rodas kādas straujas pārmaiņas (asiņošanas no deguna, no plaušām vai kuņģa, no zarnām, ģiboniss, smaga aizdusa), tad par to nekavējoties jāziņo ārstam.

Visi ārstā dotie norādījumi izpildāmi ar lielu rūpību un tieši tā, kā to ārsts teicis, nekādā ziņā nesmaiņot pēc sava ieskats. Jo kas neskaids, labāk atkārtoti apspriest ar saņemtiem ārstu papildus norādījumiem.

Indiģas vielas, kas paredzētas dezinfekcijai, uz slimnieka galdina nedrīkst atstāties. Zāļu receptes atstājamās vai iesaiņojuma līdz medikamentu izlietošanai. Šķidrās zāles pasniedz no karotes, mazas glāzītes vai īpašām zāļu glāzītēm, kurām uz sienas atzīmēts tilpums. Tējkarotē ir 5 cm³, desertī karotē 10 cm³ un ēdamkarotē 15 cm³. Pulveri lejauz ūdeni vai uzber slimniekam uz mēles gala un dod uzdzert ūdeni virsū. Zināmas grūtības dažreiz rodas ar tablešu norīšanu; tās uzliekam uz mēles un tad uzdzēram lielāks malts ūdens vai cita šķidrums.

Ja ārsts noteicis likt uz kādu ķermeņa daļu aukstas vai siltas kompreses, tad tās izdarāms sekojošā veidā: vēsumu pārņemam vai no ar ledu pūšļa uzlikšanu, vai ar aukstu kompresu uzlikšanu. Vēsumu kompresēm lieto diviecus, seryjetes, paladziņus, kurus saliek vairākkārtīgi un samērcē aukstā ūdenī, lieko ūdeni pēc tam izspūdzot. Ūdeni var uzliet vēsumu, ja, ta mēlieliek vārāmo sāli, salpētri vai etiķi. Kompreses bieži maināmas, jo pēc 5—10 minūtēm tā no ķermeņa temperatūras sasilst. Ilgstošu vēsumu pārņemam ar ledu pūšli. Īpašā gumijas mašīnā

M. Grīvas agronomiskā rajonā arī februāra mēnesī notikušas daudzas vakarēšanas, pa lielākaj daļai vietējās tautskolas un arī atsevišķās lauksaimnieku mājās. Rajona agronomis, sarīkojot vakarēšanas, aizvien vadīties no domas, ka tajās vispirms jānotiek iespējami plašs lauksaimnieku skaits par visiem uzdevumiem šajā saimniecības gadā un jānoskaidro ražošanas iespējas nākošā vasarā.

Visplašākās vakarēšanas pēdējā laikā notikušas Skrūdālienā, Salienā, Kaplavā un Silienā, kur vietējās lauksaimniecības biedrības bija tautskolās kopā pulcinājušas ļoti lielu lauksaimnieku un lauksaimnieču skaitu. Visās šajās vietās bez vecajiem prastiskiem lauksaimniekiem varēja redzēt daudzus jauniešus un jauniešas — veco lauku sētu kopēju zaitu turpinātājus. Vakarēšanas ar referātiem piedalījušies agronomiskie darbinieki, skolotāji u. c. Salienā pagastā vakarēšanu ar priekšnesumiem kuplājis arī skolēnu koris.

Šajās plašākā veida vakarēšanās pēc kopējām pārrunām notikušas arī kino izrādes ar skatiem no kara lauka un lauksaimniekiem interesējošo filmu demonstrējumi. Izrādītas filmas par laukopību, labības audzēšanu u. c. Visur sarīkojumi lauksaimniecības biedrībām devuši prāvus ienākumus. Tos izlieto mašīnu un darba rīku iegādei lauksaimniecības biedrību mašīnu koplietošanas punktiem.

TEICAMS KONCERTS VARAKĻĀNS

M. Varakļānu valsts ģimnāzija kļuvusi par Varakļānu pilsētas, pagasta un pat

vel tālākas apkārtnes kultūralo centru, kurā vērtīgos kultūras vakaros apmeklētāju skaits pārsniedz parastos sarīkojumus. Pēdējā laikā Varakļānu ģimnāzija sarīkojusi divus vērtīgus sarīkojumus, Pirmais — rakstnieku vakars ar koncertu notika 17. janvārī, bet otrs — 27. februārī. Pēdējā sarīkojumā izrādīja lugas «Dzintene» 4. un 5. cēlienu. Lai gan luga nebija skatāma pilnos apmēros, tomēr

Jauni inženieri-mežkopji mūsu novadā

M. Nupat Jelgavas lauksaimniecības akadēmijas mežkopības fakultāti beiguši un diplomdarbus aizstāvējuši 8 studenti, iegūstot inženiera — mežkopja gradu. No Latvijas novada inženiera-mežkopja gradu ieguvuši Kaspars Bušs un Staņislavs Rudovičs.

K. Bušs dzimis 1919. gada 5. jūlijā. Apmeklējis Daugavpils 1. valsts ģimnāziju, kurā beidzis 1937. gadā. Ta paša gada rudenī iestājies LU lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā un studējis līdz šim laikam. Diplomdarbu izstrādājis par tēmu: «Dīkļa atšķiršanas un dzīvības pārbaude dažādu vecuma priežu sēklām ar bioloģisko analīzi».

St. Rudovičs ir mērdzēnielis, dzimis 1916. gada 1. decembrī. Apmeklējis Ludzas valsts ģimnāzijas komercnodaļu, kurā beidzis 1936. gadā, 1938. gadā iestājies LU lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Diplomdarbu izstrādājis par

Sie pēdējie divi cēlieni izveidoti par atsevišķu vienību, skatītājus iepriecināja. Pēc teātra izrādes koncerta daļā debiņtēja koris, pūtēju orķestris un simfoniskais orķestris. Programma bija sastādīta ar priekšlūgumu izpratni. Līdz šim varakļāniešiem neredzēts, bet speciāls bija simfoniskā orķestra mūzikas sastāvs, kopā ap 16 mūziķu.

tematu: «Sakarība starp stumbra formu un vainaga garumu resp. vainaga tilpumu kādā egļu audzē». Fakultāte piešķirusi 1. šķiras inženiera-mežkopja gradu.

ZEMKOPJU SANĀKSME RITĒ

Eg. Riles pagasta namā pagasta lauksaimniecības savienība rīkoja priekšlāstjumu dienu, kurā atklāja pagasta vecākais A. Daugavietis, aicinot ledzīvotājus labāk apzināties savus pienākumus un čaklāk strādāt, lai ar darbu pēc iespējas vairāk stiprinātu fronti. Rajona agronomis J. Gaillītis runāja par zemkopja pienākumiem 1943. gadā. Kā gaiveno mīnēja ražošanas kāpināšanu, kurā jāpanāk ar līdzšinējiem zemkopju cīcībā esošiem ražošanas līdzekļiem. Rajons lopkopības instruktors E. Auziņš norādījumus par galas un svevta nodevām uzvēra, ka uzliktais nodevas katrā ziņā jāpilda. Pēc referāta zemkopji, kurā bija pilna zāle, noskatījās vietējās dramatiskās kopas teātra izrādī.

Krustpīliešu veltes fronteniekiem

Eg. Jau vairākkārt Augšzemeļes novada laudis atcerējies kapavīru saimi, apdāvinot tos ar bagātīgām veltes. Šo atsaucīgo sīru un devīgo roku saimei pievienojies arī krustpīlieši. Krustpīliešu piensaimnieku savienības darbinieki priekšnieka J. Rubega vadībā nesien ierādās Rīgā un bagātīgiem dāvanu saņēmim apveltīja mūsu fronteniekus. 60 paciņas nodeva levanotiem slimniekiem. Krustpīlieši apsolījis tuvākā laikā mūsu ievainotus kapavīrus apciemot vēlreiz, aizvedot atkal tiem jaunas veltes. Bez tam 80 paciņas nodeva brīvprātīgo štābā nosūtīšanai uz fronti.

1 PROC. NO PEĻNAS KARĀVĪRU ATBALSTAM

M. Pēdējās dienās Rīgā un citās pilsētās vērojama cildena parādība — aug cīnītāju skaits jaunajā latviešu bataljonā un auzās aizvien ciešākas saites starp dzimteni un vīriem, kas jau tagad atrodas frontē. Pāri visai dzimteni pārskanējis aicinājums uzņemties aizgādību par karavīru ģimenēm, kas radis atsaucību visos novados.

Nupat konfekšu un šokolādes fabrikas «Laima» vadība un darbinieki saime nodibinājuši jauno latviešu frontes kapavīru atbalstīšanas veida, uzņemoties pastāvīgu gādību par kādu bataljonu, kurā komandieris kādu laiku pēc boļševiku padzišanas bijis fabrikas darbinieku saimes loceklis. Gādība atņems nevien pašus karavīrus, bet arī viņu ģimenes.

Pēc fabrikas direktora J. Dzema ierosinājuma fabrikas darbinieku saime apsolījusi ziedot 1 proc. no kārtējas izpildes apgādībā ņemtiā bataljona atbalstīšanai. Bez tam uz fronti pastāvīgi nosūtīs

arī saldumus, cepumus un citus fabrikas ražojumus, ko uzkrās no strādnieku sazielotajiem devām.

Pēdējās dienās jaunu atbalstu mūsu cīnītājiem atkal sniedzis Rīgas aprīnka priekšnieks J. Veide. Viņš saņēmis kāda latviešu karavīra vēstuli, kurā pieminēts,

ka daudziem karavīriem trūkstot pulksteņu un taģad toš nevarot iegādāties. Atzinis šādas neērtības sekas, aprīnka priekšnieks pulksteņus sazādājis un pēc nedaudzām dienām no vēstules saņemšanas 30 kabatas pulksteņi aizceļojuši uz fronti.

Ilūkstes aprīnki darbu uzsāk Latvju jaunatnes organizācija

M. Latvju jaunatnes organizācijas vadītājs par šīs organizācijas vadītāju Ilūkstes aprīnki iecēlis Aleksandrs Lavenieks. Viņš nupat beidzis organizācijas vadītāju kursu Rīgā un tagad stāties pie organizācijas darba izveidošanas aprīnki. Par saviem nodomiem A. Lavenieks stāstā:

Latvju jaunatnes organizācija, uzsākot darbu, Ilūkstes aprīnki paredzējusi aprīnka pilsētā sarīkot atklāšanas sanāksmi ar vietējo iestāžu vadītāju un darbinieku piedalīšanos. Šajā sanāksmē jaunatni un viņu vecākus iepazīstinās ar organizācijas mērķiem, darbu un uzdevumiem. Līdzīgās informāciju sanāksmes, Ņemot mazākā apmērā, tuvākā laikā notiks arī katrā aprīnka pilsētā un pagastā.

Tāpat drīzā laikā izraudzīs organizācijas vadītāju katrā pagastā. To izraudzīs no to pagasta jauniešu vidus, kam jau ir zināma prakse un pieredze jaunatnes organizāciju darbā. Pēc iespējas pagastu centros un pie skolām nodibinās arī atsevišķas grupas. Tālāko jaunatnes iesaušāšanu organizācijā veiks organizācijas pagastu vadītāji un grupu priekšnieki, sa-

saņēot kopējās sanāksmēs ieinteresētos jauniešus. Organizācijā uzņems zēnus vecumā no 10—18 gadiem, kuri dalīsies divās grupās. Pirmā grupa no 10—14 gadu vecumā būs latviešu zēnu grupa, bet no 14—18 gadiem — jauno latviešu grupa. Organizācijas pagastu vadītājiem jau pirmajās sanāksmēs būs jāizvēd interesantas un saistošas apmācības, lai ieinteresētu jaunatni pievērsties jaunatnes organizācijai.

Latvju jaunatnes organizācijas aprīnka vadītājs jau izstrādājis arī darba kalendāru latviešu zēnu un jauno latviešu nodarbibām martā, aprīlī un maijā mēnešos. Latviešu zēniem martā paredzētas pavasim atpūtas nodarbibu dienas, kurās iztīrās organizācijas mērķus un uzdevumu runās par mūsu brīvprātīgiem austurumu frontē, varoju cīņām, palīdzību lauti u. c. Katrā nodarbibu dienā paredzēta arī ierindas mācība, vingrošana un rotālas. 6. martā latviešu zēniem un jauniešiem latviešiem būs kopēja diena, kurā pieminēs pulkvedi Kalpakā un viņa cīnītāju gaitas. Līdzīgās darba kalendārs martā mēnesi paredzēts arī jauniešiem latviešiem.

Reutera korespondenta bažas par Austrālijas likteni

Kāds Reutera speciālkorespondents «izvirzīja Klusā okeāna dienvidaustrumu atbalsta punktu» sniedz uztraucošas ziņas ar Japānas gatavošanos kara darbībai Klusā okeāna dienvidaustrumos. Japāna pēdējo mēnešu laikā drudžainā steigā no Timoras līdz Zalamana salām nocietinājusi veselu virkni atbalsta punktu.

Šī līnija esot 2200 km gara. Japāna mobilizējot visas savas dzīvā spēka, kuģu un lidaparātu rezerves, lai uzbruktu priekšam valstīm, kas gribot izstāties Japānu no Klusā okeāna dienvidaustrumiem. Japānu garnizoni Jaungvinejas ziemeļaustrumos esot ievērojami pastiprināti. Pēc šīm ziņām Japānai esot pietiekami daudz kara un tirdzniecības kuģu, lai vērstos pret Austrāliju ar vēl lielāku floti kā tā, kas savā laikā cīnījies Korāļū jūrā. Ziņotājs savas informācijas noslēdzumā saka: «Japāniem Klusā okeāna dienvidaustrumos ir ļoti ievērojama gaisa flote, kas mazākais kvalitatīvi ievērojami pārsniedz pretlasi valstu aviāciju.»

Šis ziņojums dabīgā kārtā Austrālijas izsaucis ļoti spēcīgu reakciju. Austrālijas kara ministrs izteicies, ka aerārie ministru prezidenta Kertina un pārējo valdības locekļu brīdinājumi par japāņu pieaugošu spēku Klusā okeāna dienvidaustrumos esot bijuši ļoti pamatoti. Pat amerikāņu Mak Arturam pakļautā Melburnā Klusā okeāna dienvidrietumu galvenā mītnes jūras spiesta savā frontes ziņojumā pavestīt, ka lajos atbalsta punktos, kas ievērt Austrālijas ziemeļu daļu, ierodas arvien lielāki japāņu pastiprinājumi. Tā vien liekas, ka arī ģenerālis Mak Arturs sāk atbalstīt nepārtrauktās austrāliešu spīdzības par nepietiekamu karavīru, lidaparātu un materiālu piegādi un sāk uzstādīt Vašingtonai lielākas prasības.

Argentīnas saimnieciskās grūtības

DNB. Buenos Airesā, 3. martā. Pēdējās Argentīnas iestāžu ziņas par Argentīnas ārējo tirdzniecību rāda skaidru ainu par kara iedarbību uz Dienvidamerikas saimniecisko dzīvi. 1943. gada janvārī Argentīnas ārējās tirdzniecības sūkvaldis uzrādīja gauzām bēdīgus skaitļus. 1938. gada janvārī ievadumi sasniegta 918 000 tonnas, bet 1941. g. janvārī ievadumi sasniegta vairs tikai 607 000 tonnas. 1942. gadā šie skaitļi samazinājās uz 247 000 tonnām janvāra mēnesī. Līdzīgu stāvokli uzrāda arī izvedumu skaits. Pēc šīm apmaiņa 1943. gada janvārī sasniegta tikai 618 000 tonnas, kamēr 1942. gada janvārī skaitļi vēl uzrādīja 1 118 000 tonnas. Tāpat samazinājies arī ievadumu vērtība. 1943. gada janvārī ievadumu vērtība vairs sasniegta tikai 83,7 milj. pezo pret 145,3 milj. pezo iepriekšējā gadā. Šie skaitļi rāda, ka summa samazinājusies jau par 42 proc. Vācu zemūdeni operācijas un šo operāciju rezultāti — fonnāžas trūkums piespēdz Ziemeļamerikas Savienotās Valstis ar katru dienu atņaut kuģus no dienvidamerikāņu apgādes satiksmes.

NOKSS GRIB «KONTOLET VISAS PASAULES JŪRAS».

DNB. Ženēvā, 4. martā. Flotes ministrs Nokss trešdien ZASV flotei pierādījis 4 miljonus dolaru. Nokss izsacījis: «Mēs gribam sev tādā floti, kas varētu nevien pārvaldīt divus okeānus, bet būtu tik stipra, ka spētu kontrolēt visas pasaules jūras.»

mus lietoja ļoti plašos apmēros, jo zarnu tīrīšanu līdz ar asins nolaišanu uzskatīja gandrīz vai par vienīgiem ārstēšanas pamēriem, itin bieži visām slimībām izšķīrām parastos zarnu tīrīšanas klistirus, tad t. s. sifona klistirus, augstos klistirus un pēc klistira satura arī vēl medikamentozos un barojošos klistirus. Šķidrumu ievadīšanai lieto vai nu īpašu stikla vai šķēdā krūzi (t. s. Emmarka krūzi), vai arī lielāku piltuvi. Pēdējā savienotā ar garu gumijas šūteni (pirkstas resnām) ar īpašu uzgali, kas izgatavots no ehonita vai stikla. Šo uzgali vietā vēl labāk lieto mīkstas zarnas zondes no gumijas, jo tām vismazāk varam iebojāt zarnas izeju. Šīs zarnas zondes arī vislabāk notīrāmas, tās vienkārši novārot. Slimnieku pagriež uz kreisajiem sāniem ar saļiekām kājām, oākār klistira krūzi vai piltuvi apmēram 1 m augstumā virs gultas, uzmanīgi ievada zondi vai uzgali un lēnām ielaiž paredzēto šķidrumu. Tuvumā jābūt gultas traukam vai spainim, ja zarna nesaturēto klistira šķidrumu un ja tas sākti nākt atpakaļ. Sifona klistirus lieto gāzu novadīšanai. Šim nolīkam ievada zondi tūpli labi dziļi un tad ar piltuvi, tuotē to gaisā, ielaiž šķidrumu zarnā (1,5 līdz 2 glāzes tilpuma). Iekams viss šķidrums zarnā nav saņējis, piltuvi nolaiž uz zemi, tad šķidrums no zarnas nāks atpakaļ, un līdz ar to izdalīsies gāzes burbuli. Izlejojot liello šķidrumu, leļej piltuvē jaunu, atkal paceļ uz augšu, salatē šķidrumu zarnā un atkal nolaiž piltuvi uz leju, lai šķidrums līdz ar gāzēm varētu no zarnas izdalīties ārā. Šādā veidā minēto procedūru atkārtoti vairākas reizes. T. s. augstos klistirus liek pēc ārstā priekšraksta, ievadot cauruli zarnā ļoti dziļi un novietojot slimnieku rāpus (uz ceļiem un alkopiem). Tīrīšanas klistriem lieto vienkārši siltu ūdeni, 0,5—1,0 litru, vai kumelīšu tēju. Iekairināšanai dažreiz pieliek drusku ziepes vai kaptoli glicerīna. Medikamentos klistirus lieto zarnu glābšanas sasliedzšanas gadījumos, pie hroniskiem iekaisumiem, grūti dzīsošām zarnu cīlām un t. t. Šim nolīkam ielaiž zarnā dažādu dezinfekcijas šķidrumus pēc ārstu priekšraksta. Hroniskos vēdera aizcietējumu gadījumos dažreiz lieto t. s. eļlas klistirus, ielaižot zarnā 100—200 g olivu, sezama vai citas augu eļlas. Barojošos klistirus no-

saka ārsti, un tie visbiežāk sastāv no piena, krējuma, olīām, gaļas ekstraktiem, ogu sulām. Pirms medikamentozu un barības klistiru ievadīšanas izdarāms parastais tīrīšanas klistirs.

Lielā vērtība vērtējama slimnieka mazgāšanai un peldēm. Pēc ūdens temperatūras izšķīrām aukstas peldes (10°—18°C), vēsas peldes (19°—27°C), remdenas (28°—34°C), siltas (35°—40°C) un karstas peldes (41°—45°C). Peldes ūģūnu un temperatūru nosaka ārsti. Ja nav īpašu norādījumu, tad pirmās peldes nedrīkst būt ilgākas par 10—15 minūtēm. It sevišķi tas sakāms par siltām un karstām peldēm, jo citādi slimniekam var rasties sirds vājums. Lai peldē atstātu nomierinošu vai kairinošu iespaidu pie ūdens var pielikt dažādas vielas. Salsvānu gatavojot, pie ūdens pieliek 2—3 kg parastās vārmāks vai jūras sāls. Pie sārma peldes ūdens pieliek 1/3 soda vai potaša. Ja gribam sagatavot priežu skuju peldes, tad pie ūdens pieliksim par vienai karotei skuju ekstrakta uz katru spaiņu ūdens. Arī ogļskābās un skābekļa peldes sagatavojamas mājās ar īpašām pārdošana dabūjamām ķīmikālijām. Vēsinošās peldes izdara tāda kārtā, ka slimnieku ievieto pariekš siltā peldē (35°C) un pēc tam lēnām kājgali pieļej aukstu ūdeni, to pastāvīgi maišot ar peldes ūdeni. Peldes ūģūnu un atvēsināšanas temperatūru nosaka ārsti. No vēsas peldes slimnieku ziģli pārvieto uz sasilītiem palagiem un sešam un rūpīgi tajos ietin. Šādas peldes ļoti atsvaidzina. Ja lietojamās puspeldes vai noberzejumi slimnieku ievieto siltā peldē, pie kam ūdens apsedz tikai kājas. Aplaišta visu ķermeni ar siltu ūdeni, tad enerģiski noberž muguru un krūtīs, pēc tam slimnieks atgulstas peldē un tam noberž atsevišķi kājas. Noberšanu var izdarīt ar rokām vai, vēl labāk, ar īpašām sukām vai rupju dvieļi.

Ļoti ieteicams dažādas kustības gūltnā. Slimniekam vairākas reizes dienā jāzvingrina rokas un kājas. Ja slimnieks pārāk vājš, tad šīs kustības izdara slimo kopējs. Tāda kārtā uzlabo asins rīnkošānu un retāk rodas asins un limfas sastrēgumi, īpaši kājās; pēdējie bīstami, jo var novest pie trombozes.

Slimnieku barību, īpatnē kā zāles, nosaka ārsti, kādēļ cieši jāturās pie viņa priekšrakstiem. Labāk arvien ārstu iz-

vaicāt sīkāk par visiem diētas priekšrakstiem, jo nekārtīga zarnu darbība var ļūtam ietekmēt slimības gaitu.

Ja ir kādi smagāki gremošanas orgānu traucējumi (caureja, vemšana, atraugas, nelaba dūša), it sevišķi, ja sāpes lokalizējas vēdera dobuma apakšējā daļā, labākā pusē, kas norādīt uz akūlas zarnas pietūkļa iekaisumu, tad sevišķi uzmanīgiem jābūt ar barošanu un līdz ārstā atmakšēnai labāk nedot nemaz ēst. Ieslaicīga barošana ir daudz mazāk kaitīga nekā nepareiza barošana, kas dažos gadījumos var smagi apdraudēt slimnieka dzīvību. Barība jādot stingri noteiktās stundās. Ja slimnieks nevar nosēdēt pie galdā, tad to nosēdina gultā. Barību labi sasmaļina un vēro, vai slimnieki to pietiekosli saņem. Aizmīgušu slimnieku nemodina, bet pabaro pēc uzmošanās. Pēc katras ēšanas jāizskalo mute un jātīra zobi. Lielā nozīme ir ēdiena labai sagatavošanai, kas ierosina šķirpību, jo pēdējā slimniekam ļoti vāģā. Jārūpējas, lai ēšanas laikā ēdiena atliekas nepiebarstītos gultā. Starpdienu laikā ieteicams dot augus vai ogas. Pirms ēšanas ieteicama arī glāzīte vīna, it sevišķi tie vīni, kas satur ēstgribu iekairinošus rīgtvielās.

Beigās daži vārdi par slimo kopēti personīgo higiēnu. Tā ir visai svarīga, jo slimo kopējs netik vien pats var saslimt ar to pašu kaiti, bet var palikt par slimības tālāku iznēsātāju. Kopšanas laikā jāuzvelk tīrs uzsvārcis, ar kuru nedrīkst staigāt citās istabās, nedz arī pa āru. Uzsvārcē bieži maināmi. Arī pārējo uzvalku labāk nēsāt tīdu, ko var viegli mazgāt. Pēc iespējas bieži jāmazgā rokas, it sevišķi pēc katras saskarsnes ar slimnieka atdalījumiem. Ne retāk kā divas reizes nedēļā kopjām jāiet vannā vai saunā. Tā persona, kas nes guļtas traukus, mēzalu vodu u. t. t., nedrīkst pieņemt slimniekam ēdiena, jo pēdējam var rasties prefguma saūta. Ja tas tomēr jādara, tad slimniekam jāredz, ka slimo kopējs pēc iespējas bieži un pamatīgi mazgā rokas. Nagi īsi apgriezami, galvā uzliekama mazgājama cepurīte.

Pēc slimnieka izveselošanās vai pārvešanas uz citu vietu, viņa istaba rūpīgi jāmazgājama un izveidāma. Ja slimība bijusi lipīga, tad izdarāma kārtīga dezinfekcija.

Lauksaimniecībai un mājturībai

Veltisim vēribu dārza augu izturībai

Vismā savvaļas augi izturīgāki nekā kultūraugi. Tomēr daudz kas arī atkarā...

1) Savas mātnes tuvumā kullīvēsim tā...

2) Pasargāt augus no pārmēģa milt...

3) Aizsargāt augus no pārmēģa milt...

4) Nenovēlēt augu mēģošanu ar slā...

5) Svarīgs ir arī stādīšanas laiks un...

6) Jaunāki augi mazāk izturīgi kā vī...

7) Augļu koki jāieziemo laikā. Uzma...

8) Jaunāki augi mazāk izturīgi kā vī...

augļu kociņi pret to vairāk jūtīgi, jo tiem...

Zemēs virskārtai salstot, tā pēc iespē...

9) Aizsargstādījums būs nepieciešams...

10) Vest nesaudzīgu citu ar slimbām...

11) Aizsargstādījums būs nepieciešams...

12) Aizsargstādījums būs nepieciešams...

13) Aizsargstādījums būs nepieciešams...

14) Aizsargstādījums būs nepieciešams...

15) Aizsargstādījums būs nepieciešams...

Vājiens kā uzturlīdzeklis

Viens no mazāk līdz šim lietotiem uz...

Vājienu izlietošanas iespējas mājturī...

Vājienu ne labprāt gribam lietot tāpēc...

Rūģušiens Vienkāršākais vājienu pā...

15 līdz 20° C temperatūrā. Rūģušienu...

Biezpiens. Biezpienu var gatavot mīklu...

Biezpiens. Biezpienu var gatavot mīklu...

B. Reldzūne. mājturības instruktore.

Norādījumi sēklas kartupeļu audzētājiem

M. Generālkomisārs noteicis, ka visa sē...

Pircējiem kartupeļus var izsniegt tikai...

uz rajonu agronomu vai LCSE tieša rīkojuma...

Dalji no sēklas kartupeļu ražas navasari...

Lai veicinātu sēklas kartupeļu audzēšanu...

Rajoniem, kur atzīto sēklas kartupeļu...

Gādāsim pārtiku sev un citiem

Pašreizējos kara saimniecības apstākļos...

Kā šogad jāsaimeņo un jārikojas? Pro...

Ja šogad jāsaimeņo un jārikojas? Pro...

Ja šogad jāsaimeņo un jārikojas? Pro...

rā ziņā jāuztur tūlīt pēc noplašanās. Tas...

Ja šogad jāsaimeņo un jārikojas? Pro...

Ja šogad jāsaimeņo un jārikojas? Pro...

Ja šogad jāsaimeņo un jārikojas? Pro...

Šogad saimniecības palīka mazāk govju...

Par visām lietām gan, lai stāv pāri visam...

Par visām lietām gan, lai stāv pāri visam...

Par visām lietām gan, lai stāv pāri visam...

Par visām lietām gan, lai stāv pāri visam...

Zemnieku dienas Elkšņos

Elkšņu pagasta lauksaimniecības biedrība...

Elkšņu pagasta lauksaimniecības biedrība...

Elkšņu pagasta lauksaimniecības biedrība...

Tabaku audzēt aizliegts

visiem, kam nav Tabakas monopola atļaujas...

Driz tabaka jāšēj

Ja vēlaties pats audzēt dēstu, tad laikā...

Līgumus var slēgt pie agronomiskiem darbiniekiem...

Tabakas audzēšanas centrāle.

VAJADZĪGI konditors, konditora palīgs un aptiešnec...

DAUGAVPILS TIRDZniecības uzņēmums paziņo...

PĒRKU BĒRNU RĀTINUS pret labu samaksu. Var arī mainīt. Pied...

Valsts Osupes Iemēģ. stacijas meklē SAIMNIECĪBAS VADĪTĀJU...

TO PERSONU, vārdā Erna no Ilūkstes apriņķa, kas pazīst...

Mūsu līdzstrādnieku ievēribai!

Tā kā par mūsu līdzstrādnieku vienu daļu...

Līgumus var slēgt pie agronomiskiem darbiniekiem...

Radiofona raidījumu programma

Rīgas, Madonas, Kuldīgas un Liepājas raidītāji. Sestdien, 6. martā. Pkšt. 5-6.15...

DAUGAVAS VĒSTNESIS. Daugavpilī, Cietokšņa ielā 42. Atbildīgais redaktors - Eduards Zundāns...

Kā ziemo bites?

Sie ļautājumi vienmēr stāv prasnā katram...

Par barības krājumiem pārliecināties...

Ja pie apskates ievēro, ka stropā segma...

Citus nelabvēlīgos apstākļus, piemēģos...

Richards Vagners austrumos

1837. gada augustā kāds nepazīstams vācu komponists Richards Vagners devās uz Rīgu, lai tur iepazīstinātu ar savu jauno teātra kapelmestera vietu. Ceļš vācu būrnieka ilga 4 dienas. Augusta vidū dēkainais mākslinieks izkāpa agrākās Hanzas pilsētas ostā.

Rīga, varenās cara valsts rietumu vārti, ātri atgādināja patīkamu vācu pilsētu un tomēr tā bija divu pasaļu, rietumu un austrumu robežas pilsēta. Šeit vārdi ātri atgādināja sabiedrību, kalpot garīgi interesēm un — patērēt arī neapmierinātus kaviāru, degvīna un šampanieša daudzumus un visā pilnībā iepazīties ar smagu, rafinētu galmei pieskaitot vīrtuvi. Teātra direktora Holteja daudzreizālais teātris Vagneram pirmajā acu uzmetienā šķita gaužām drūms un nabadzīgs. Teātriem bija viens vienīgs pakons un mazs skatuve. Bet diez vien Vagneram ļoti iepatikās divas Rīgas teātra īpatnības: stāvais parteris un zemu novietotais, publiski gandrīz neredzamais, orķestris. Kad kāds čellists šēļojies par zemo orķestri, Vagners tam atbildējis: «Ja es reiz vārtu celtu teātri tā, kā tas man patīk, es to darītu pēc šī principa, ar amfiteātriem līdzīgu skatītāju telpu un pilnīgi aizsegtu orķestri». Pie šiem nopietni domātajiem, bet acumirklīgajām trūkuma stāvokļi vairāk kā fantastiskajiem vārdiem Vagneram ienāca prātā mīļais vācu dzimtenes pilsētiņa, ko tam bija nācies redzēt Magdeburgas teātriem jaunus dziedātājus meklējot — Bairital

1. septembrī Vagners sākās darbā. Viņš dīcēja mazu komisku Blūma operu «Marija, Maksis un Michels», vieglu darbību, kas tam ļoti nodrošināja publikas simpātijas. Tad viņš par kādu pa galvu mēģināja: dienu vadīja orķestra konjūnājumus, bet naktīs un valas brīžos komponēja savu operu «Rienci». Attiecības ar teātra direktoru drīz vien palika ievērojamā asākas, jo Vagners nenogurstoši cīnījās par labākiem mēriem uzvedumiem, bet teātra direktors mēļu vieglu darbību. Kāda mēģinājuma Holtejs skarbi uzbruka diriģentam: «Jūs nomokat man personālu ar nebeidzamiem mēģinājumiem. Nekas jums neapmierina, nekāns jūms nav pietiekami labi! Man arvienu jūklaušas orķestranu un dziedoņu sūdzības».

«Es esmu atbildīgs par man uzticētā personāla sasniegumiem», atbildēja Vagners, «un man jābūt par to, lai viņi sniegtu mākslinieciski nevainojamas izrādes».

Holtejs tomēr daudz neķīdojās ar Vagneru, jo viņš jau sen bija nolēmis atstāt teātri ar roku. Un kamdēļ gan tam liešķi jāķīdojās ar viņa uzdevu, pilnīgi traku tipu? 1839. gada martā Holtejs atkāpās no amata. Jaunais teātra direktors bija dziedātājs Jozefs Hofmans, krievs un gudrs vīrs. Viņš uzlūda Vagneru pie sevis un ar smagu sirdi paziņoja tam ļoti nepatīkamas lietas. Hofmans bija spiests uzņemties visas iepriekšējā direktora saistības. To skaitā atrādās arī liķums ar kādu jaunu diriģentu un līdz ar to Vagnera teātri vairs nevarēja palikt. Jaunajam direktoram nebija arī līdzekļu, ko stājotot liķumu ar Vagneru. Hofmans Vagnera sievai, aktrisei Minnai Planerei vēl sarīkoja beneficiju un tad sirsnīgi atvaļījās no diriģenta.

Staplaikā Vagners bija izšķīries par jaunu dēkainu pasākumu — izmēģināt

savu laimī Parīzē. Viņš nolēma slēpti atstāt Rīgu, jo viņa Vācijas kreditori bija apķīlājuši viņa pasi. 1839. gada jūlijā Vagners ar savu sievu un lielo suni iekāpa ceļojuma ratiem un atstāja Rīgu.

Ceļš veda pa Kurzemes krāsnajiem laukiem un ziedu pilnajām pļavām. Uzveicot dažādas grūtības Vagneri beidzot nonāca Pilavā. Vētrāinā naktī Vagners, Minna un suns Roberts iekāpa kuģi un devās nezināmam liktenim pretī.

Pagāja ilgi gadi. 1863. gada februārī Richards Vagners atkal devās uz austrumiem, šoreiz uz Maskavu, kur tas uz Keizeriskās Mūzikas biedrības ielūgumu grībēja diriģēt savu darbu fragmentus. Vācu kolonija Vagneru gaidīja drudzainā satrānkumā. Vagners vairs nebija nepazīstams komponists, bet gan plaši pazīstama personība ap kuru tika daudz šķēpi lauzti. Par viņa dēkaino jaunību stāstīja visneticamākās lietas un trakas baumas. Klīda arī par viņa jauno mākslas virzienu. Neitruka arī ziņu par viņa diriģenta darbību Rīgā, kur tas viedējas provinces skatuves šaurajām iespējām uzstādījis nepiedzīvot augstas prasības, par viņa bēgšanu no šīs nožēlojamās komediāntu vienes uz Parīzi, kur to sagaidījis vēl lielāks posts, par Vagnera mārdiem un līdzdalību 1849. gada revolūcijā un visu ceļu sabrukuma pēc viņa lielās operas «Tannheizers» pilnīgā fiasko Parīzes Lieļajā operā, kas viņu no jauna piespiedis meklēt austrumos jaunu eksistenci un cīnīties par vēl nepieredzētu, pilnīgi jauna veida operas skatuvi. Vecās caru pilsētas vācu kolonija, kur ietilpa arī daudz ak-

tīvu mūziķu, to skaitā arī ievērojamā komponista Hansa Pflūnera tēvs, un mūzikas cienītāju gatavojās godam sagaidīt savu tautieti.

Orķestra mēģinājums Lieļajā Operā jau pirmajā mirklī liecināja, ka Vagners kā diriģents asi atšķiras no līdzšinējā diriģentu tipa. Tas, ka diriģents pārtrauca gandrīz kairu takti un izskaīdro katru akordu, bija pilnīgi nepiedzīvota lieta. Līdz tam laikam diriģents vienīgi rādīja takti, ar to viņa loma bija galā, par niansēm un izteiksmi tam laikā vēl domāja ļoti maz. Arī tas, ka Vagners diriģējot uzgriezta publikai muguru, bija nepiedzīvots jauninājums. Līdz tam laiku diriģentu uzdevotajam pagriezās ar seju pret publiku un laipni smaidīja.

Mēģinājumi ievilkās, jo viss tas, ko meistars prasīja no ārkārtīgi pārsteigtā orķestra, tam bija kaut kas pilnīgi jauns. Sevišķas grūtības Vagneram sagādāja Zīfrīda kalves dziesmas. Tenors Sjetovs, kurā spožākās partijas bija Rauls «Hugonots» un prāvētijs līdzīga nosaukuma operā, iesāka ātri parstāju itālu manierē. Vagners ātri pārtrauca dziedājumu. Viņš bija ļoti apmierināts, ka tam beidzot izdevās likvidēt skarbakās orķestra un solista pretīšķības.

Nākamajā vakarā Vagners saslima un koncertu nēcās atlikt. Gaidītais koncerts varēja notikt vienīgi pēc divām dienām. Panākumi bija ārkārtīgi lieli, jo mūzikālais sniegums ārkārtīgi atšķīrās no parastās, vieglās itālu-franču programmas. Mazā vīra māģiskais spēks, kas ar saviem ērgļa skatiem vadīja orķestri, visus ievā-

savā burvības loka. Lohengrīna uvertūra ar saviem sfairiski-aiteriskajām harmonijām izraisīja veselu sajūsmas vētru. Meistara būtnes izstarotais fluīds suģestēja visu skatītāju telpu. Visi trīs Vagnera vadītie koncerti izvērtās par varenu jaunās vācu mākslas triumfu.

Pēc beidzamā koncerta notika svinīgs bankets, kurā galvenokārt piedalījās par Vagnera mākslu sajūsminātie vācu orķestranī. Meistars saņēma orķestra dāvanu — zelta tabakas vācēli, kurās vācēja bija iegravēts kāds Valkīras pants. Šis pants godināja arī komponista dzejnieka talantu un tamdēļ šī uzmanība dzīli aizkustināja lielo meistaru. Dāvo sarunu laikā Vagners kļuva arvienu mundrāks. Viņa acis izstaroja dievšķiru uguni un viņa kā ūdens izlatoja nepierāuktā valoda saistīja visu klātesošo uzmanību. Vēl neviens nebija dzirdējis tik drosmīgas domas par mūzikas būtību un par operas un drāmas attiecībām. Jausmāte gara acīm pavērsās pilnīgi jauna pasaulē. Opera, sacīja Vagners, nedrīkst kļūt par vieglā sagremojamu baudkrās publiskas izpriecu, viņam jāpilda tas pats augstais kultūras uzdevums, kas bija sengrieķu drāmai, lai jāerosina klausītāju gars un jākļūst par reliģiju. Visiem uzkrīta arī Vagnera fainomenālas zināšanas. Viņš vārda tieši nozīmē siki pārzināja ikvienas pēdējo simts gadu laikā uzrakstītās operas visniecīgāko takti.

Ritām austot sabiedrība šķīrās. Visi devās mājup domājot par šīs dienas divvainajiem iespaidiem un jauno vācu mākslas jēdzienu.

Richards Vagners jau otro reizi bija devies uz austrumiem kā vācu kultūras paudējs.

Žurnālista piezīmes

PUDELES UN MAIZE — LIELSKĀ DĀVANA UN APPLŪDUSI VENECIJA

Aiz dūriem kāds uzmanīgi klauvēja. Nenoteicamas profesijas vīrs, rugājiem sejš, atvainodamies cēla cepuri un teica: — Piedodiet, varbūt jums būtu dodamas pudeles? — Ne, tādā man sen vairs nav. Vīrs pagrozās un viņa tonis pākšni kļūst žēlabains. Līdzīgs acu izteiksmē: — Varbūt drīkstēn palgt maizi... — Žēl, jau piektdiena, kurš tagad nedēļas galā maži glabās! Nu, kad nav, nav — vīrs kļusēja tālāk cepuri rokās saņēris.

Kā redzams, kara laiks modernizējot arī šos cilvēkus, vienīgi grūti saskaņot pudeli uzpīrēcju ar maizes lūdzēju. Varbūt, ka tā ir kombinācija ar divām iespējām, vai arī pilnīgi jauna un jāmabā nodarība; varbūt, ka senākais ubagojājs un «zala konjaka» dzerājs aizlaists pensija. Viss varbūt...

Kā chameleonš pielāgojas apkārtnei ar savu mainīgo krāsu, tā arī cilvēki pielāgojas apstākļiem. Ir tādi, kuriem šis spējas gluži apskauzamas. Kādu laiku viņi brēkuši līdzī pākš skani, tad atklust, novēro, pārbauda un nekāvejošī meklē pēc aizsargkrāsas. Iedzīvojušies tāni, tie no jauna izkļūdas sajūsmā, bet tad atkal seko bailes ka nepareizi brēkuši, un tā viņi maļas pa saviem krāsu nodrošinājiem stūriem, ar mūžīgās avansēšanas, dzīvības nodrošināšanas un viszīņu spējam.

Tiem noderētu revolūcijas laika anekdotes par vīru, kurš nejausi nokļuvis ielā, kur trako pulis. — Tu par ko, par ķeizaru vai tautu? — kāds viņam uzklēdz: — Par ķeizaru, — stomidamies min viņa. Blak! Puns pierē. Pie nakošā stūra atkal kāds to aiztur: — Tu par ķeizaru vai tautu? — Par tautu! — vīrs iebrēcas. Nu hūs pareizi, viņš domā. Nekā — blak! — otrs puns pierē. Nav vēl atjēdzies, kad trešais klāt: — Tu par ko? Par ķeizaru...? — Sītat vien, — vīrs iestēnās, — tikpat jau neatminēsi... Un morālē būtu: ir ļauni būt muļķim, bet vēl ļaunāk — gudram muļķim.

Pēdējā laikā veikalos skatlogos parādījusies divainas dekorācijas, varētu teikt — neatzītu talantu darbi. Tur ir gan domādas gleznas, gan arī akvareļi, gan vēl kāds nenoteicams virziens mākslā. Viss ko mēs redzam, kā teikt — visāda gara, vienīgi mākslas gara gan nē. Bet dā, lūk — izker cilvēki, pērk, prēcējas, nes mājās, rāda kaimiņiem un lepojas. Un cik lēti, Tirais brīnum! Vai nav arī dzirdēts, ka glužu vērģība pieaug līdz ar gadiem! Nu — hurvīgi! Tiešam!

Bet daudzajās mākslas skatēs šis cilvēki resp. laudis, staģā kā nepienamas dvēseles, vai arī gudri sprīdele. Tai tur gleznai trūkst košas krāsas un citām citas nelaiemes. Un viss tiem dārgs! Divas lapsas par to nardu var iegādāties. Un kas tur galu galā ir? Nekā prāģija. Tā esot māksla! Pfi! Krāsas triepi mēs prolam ikviens. Un tā viņi aiziet.

Var jau būt, ka viņiem tikpat liela taisnība, kā tai kara laika jaunbagātniecī, kurā atstājta savu ceļojumu pa Itāliju: Iedomājaties! esu apmekleju arī Venēciju, bet tur nekā nebija ko redzēt. Patreiz tur ielās braukāja laivās, jo Venēcija bija — applūdsi...
Liels atšķirības šē nav. V. Dm.

Misionāres — latvietes darba vaiņagojums tālajā Indijā

Sodien pāiet 10 gadu kopš dienas, kad 1933. g. 5. martā Annu kristīgās baznīcas misionāre — latvietē Anns Irbe Indijas dienvidos, dienvidos no rūpnīcības pilsētas Koimbardos, un zemes gabala, kas iegādāts par Latvijas armisijas darba draugu mēlestības dāvanām, lika pamatus Karunagarapurī — pirmajai mūsu baznīcas armisijas stacijai, kas Latvijai plāstīja pastizama ar nosaukumu «Latvijai ciems Indijā».

Karunagarapurī garīgā pārraudzībā ir 72 sādžas ar apmēram 85 000 iedzīvotājiem. Līdz 1933. gadam no tām tikai dažās bija atskanējuši kristīgās ticības vēsts no attālākām misijas stacijām. Visā plašajā apkaimē varēja saskaitīt tikai pāris simtus kristīgo, kas dzīvoja izkaisīti lielajā nekristīgo pulkā, bet jau pēc 5 gadiem, tas ir 1938. gadā, kristīgo skaits Karunagarapurī ciemā bija pieaudzis līdz 1000 un 1939. gadā — 1433.

Krusta zīmes paēnā desmit gados nu ir izaudzājis jau tur neliels ciemats ar piecpadsmit ievērojamām baltām mājām, kas dod patvērumu mūsu misionārei un viņas līdzstrādniekiem: mācītājam — indietim, vairākiem skolotājiem, bibeles ielēcjam un indiešu feldšerim. Mājīgu vidū atrodas arī neliela skolas ēka un celtnes, kurās dzīvo indiešu sādžinieku bērni — skolēni. Ir arī neliela ambulānce un patversme, kur pamūti vecuma nespēka dienas dabūjuši vairāki saviem liktenim pamesti sirsnīgalvi. Ja vēl piešķaita pāris saimniecības ēku, tad viss, kas desmit gados te redzams, ir jau pie-

minēts. Mazais ciems liekas pazudis Indijas lauku plašumā un bezgalībā.

Karunagarapurī pastāvēšanas desmit gadu atceļā Latvijas dienvidos, svētdien, 7. martā notiks svētnīgi tēliti dievkalpojumi — ar galveno atceres dievkalpojumu, kas notiks Rīgā. Jaunajā Gertrūdes baznīcā svētdien plkst. 16. Tajā piedalīsies arī arhiepiskops prof. Dr. T. Grinbergs un prāvests E. Bergs.

Universitātes sports — 15-gadnieks

S. Sodien vienā no lielākām latviešu sporta biedrībām — Universitātes latviešu var atskatīties uz piecpadsmit gadu ilgu darbību. US pieder lieli nopelni studējošās jaunatnes fizisko spēju stiprināšanā. Šīs biedrības rindās sastāvējuši un vēl arī tagad sastāv daudzi sportisti, kas biedrības krāsām guvuši vērtīgas uzvaras netīkvien Latvijā, bet arī starptautiskos sporta sarīkojumos. Tā ārstlidoņājs J. Andriks akadēmiskās ziemas sporta spēles 1935. gada St. Moricā ieguva pirmo vietu. Alfons Bērziņš, kurš arī aizstāvē US krāsas, 1938. gadā ieguva Eiropas meistarnosaukumu ārstlidošanā un guvis arī daudz citas vērtīgas uzvaras plašos starptautiskos ārstlidošanas sarīkojumos. Vīnes akadēmiskajās vasaras sporta spēles mūsu studenti guva teicamus panākumus basketbolā, volejbolā un vingrošanā. Studentu basketbolisti un volejbolisti, kā vīriešu, tā arī sieviešu vienības, ilgus gadus bija labākie Latvijā, gūdami vairākus gadus pēc kārtas Latvijas meistarnosaukumu. Arī vēl tagad US basketbola vienības ir sīvs prelnieks visos meistarturnīros. Arī pārejās sporta nozarēs US sportisti guvuši atzīstamas sekmes.

Biedrību patreiz vada Elmūts, kas arī pats vēl ir aktīvo studentu vidū, pielikdams visus pūles, lai studējošajai jaunatnei izaugtu nevien garīgi, bet arī fiziski stipra.

Reizē ar biedrības vadu svētkiem, interesantu jubileju var atzīmēt arī teicamie US ledus hokejisti L. Vēdējs, R. Blukis, A. Auziņš un E. Klāvs, jo viņi jau piecpadsmit gadus spēlē US ledus hokeja vienībā.

Sodien universitātes mazajā aulā plašā studentu sporta saime pulcēsies vienkopis, lai draudzīgās pārrunās atcerētos aizvadītos gadus un ciešā draudzības garā arī turpmākajos gados cīnītos un aizstāvētu vilkt US krāsas.

ATLIKTA AUSTRUMLATVIJAS KAUSA IZCĪNA SLĒPŠANĀ

S. 7. martā Daugavpils apkārtne bija paredzēta Austrumlatvijas kausa izcīna 50 km slēpšanā. Pieturoties nelabvēlīgajiem laika apstākļiem, Daugavpils sporta biedrība sacīkstes atcēlusi uz nenoteiktu laiku. Tiklīdz Daugavpils apkārtne būs piemēroti sniega apstākļi, sacīkstes noturēs par ko dalībniekus un biedrības priekšlaicīgi informēs.

«Ja, ja,» atbildēja ārsts un, valdot nevozītāti, grauza koka iemuti. «Ja, to mēs visi zinām. Bet tagad šai ķīdai jātiek izšķirtai. Bet iekāms es kā jūsu priekšnieks šo lietu izšķīru, es gribu jūs uzklaut. Izstāsti man visu lēnām, pavism mierīgi un bez dusmām. Nīlo, kā tu atradi šo bērnu?»

Nīlo palocīja galvu, kādu mirkli pārdomāja un tad iesāka stāstīt: «Es esmu sava pulka mednieku vada instruktors. Nonaķot no meža Viljervas ciemā, tur vēl sprāga šāviens un mēs šķīta, ka mūsu draugi uzbrūk ciemam no ezera otras puses. Tamdēļ mēs stēdžāmies, jo mēs gribējām būt pirmie. Lieta tomēr negāja lik ātri, kā mēs to domājām, jo mūs apšaudīja no visiem pusiem. Tamdēļ mēs vispirms iegāvam šo skolu, jo tā atrodas uz mazas augšienes virs ezera. Šeit mēs nocielinājāmies un novietojām savu lozmetēju. Mēs redzējām, ka uz ielas guļ vairāki nogalināti civiliedzīvotāji. Nokaļot skolas pagrabā, mēs atrādām, ka tur guļ vesela gūzma nošautu vācu vīru. Tie visi bija nošauti pirms kādas pusstundas, mēs noārk. Bet tur vairs ova-riēja nekā darīt. Mēs iesācām jautāt vīriem, ka mums jāiet tālāk, jo bolševiki, droši vien, pašlaik apkaun vēl atlikušos ciema iemītniekus.» Nīlo Popelliss uz mirkli apstājās un domāja noskatīties uz zēnu pusi. Beidzot viņš atkal iesāka runāt: «Kāda namā pie ezera, no mūsu loka to droši vien varētu redzēt, atkal atskatīja vienādi šāvienu. Neradģot uz visu visu tonidāties uguni, mēs ielauzāmies namā. Kūti mums atklājās drausmīgs skats. Tur gulēja divdesmit vācu cilvēku un četri bērni, neviens no tiem vairs

nebija dzīvs. Ko tas palīdzēja, ja mēs nīknamū lūti nebeidzām vīnu neapavas? Tamdēļ šie noveidītie cilvēki neatdzīvās. Es viņus novietoju vienu otram līdzās un rūpīgi pārbaudīju, vai kāds no tiem vēl nedzīvo. Pastumjot sākus kādu vācuku sievieti zem viņas bruņiem es atrādu šo bērnu. Bērns gulēja nemanā, viņš bija ievainots kājā. Ja, tā bija vienīgā dzīvība šini sausnumā bedrē. Bet arī šī maza dzīvība draudēja izdzist. Es pārseju kāju, padzirdēju bērnu, paņēmu to uz rokas un devos laukā. Pāri ezeram nāca mūsu trieciņa laivas. Ienaidēja artilērija turpināja uguni. Kādaī granātai sprāgstot es metos uz mutes. Mani mazlēt ķēta, bet bērns palika sveikā. Un kad viņi mani nesa prom, tad es redzēju, ka kūts, kur gulēja noslepkavotie, dega...»

Visi klausījās šini stāstā, it kā dzirdētu to pirmo reizi. Štāba virsārst zināja visu pārāk labi, jo lieta bija jau vairāki kā četrpadsmit dienu veca. Bet tagad viņš viņu grībēja pārāk šini zināt: «Vai nošauto vidū bija arī zēna māte? Nīlo, tu teici, ka zēnu ar savu ķermeni aizsargājus kāda vācu sieviete? Tu teici, ka visi nogalinātie bijuši veci un ka tur bijuši vēl četri bērni?»

Nīlo Popelliss domīgs un noguris palocīja galvu.

Ārsts jautāja: «Un par ko jūs tagad ķīdojaties?»

«Pirmā kārtā par vārdu,» vienā mūtī sacīja abi brāļi Keiteja. Vispirms slīnīnācija bija nokļuvis Arvis. Ar drausmīgu šāvienu galvu, kas atklāja visu ķreiso smadzeņu pusli. Neviens vairs neticēja, ka viņš paliks dzīvs. Neradģoties uz to, viņu tūlīt operēja un visas zīmes liecināja, ka ar vēl vienu operāciju Helsinkos, viņi piedzīvos neganti garu mūžu. Onnijs, ko ievēda dažas dienas vēlāk ar caursāulām plaušām un kam iznēca guļēt brālīm blakus, pēc pirmajam jaunajam dienam ieteicās, ka viņa brāļš saudzījis mazlētī smadzeņu, bet laikam tieši tamdēļ kļūdot par patīkamu, jāuru tēviņu.»

«Jā,» pīmetināja Onnijs Keiteja, «katrs grib vīdam dot savu vārdu — tad jau tam nāktos saukties par Vaino Nīlo, Hannu Juhannu Arvi Onniju. Es jau esmu teicis, ka taisnības labā mums jāatrodai kāds cits vārds. Es ieteicu Voito. Voito nozīmē uzvaru.»

(Turpmāk beigas.)

Adolfs Erss.

Meteors

Reiz atstāji tu vielu uguns sprostū. Kas veidojās par debēss ķermeņiem. Bet debēsjūrā izmeklēties ostu. Nu izbeģies pār zemes pakālniem.

Viens klejoti tu telpā bezgalīgā. Un tālumus starp zvaigzsmenērijī. Kā pīrminās viss gaitā saskaņojī. Starp planētām un saulām — vērojī.

Tā pusnaktī gar debess mierīgumu
Kā zelta rakete tu nolaidies.
Tā atstāji šo augsto debess jumu,
Tā zemes likteni tu iekļāvies.

«O»

Viljervas ķīlda Kurta Štromeijera Austrumkarelijas stāsts

Kad deģūrvīrsmasas pavadītās štāba vīrsārst ar ierasto saudzību atvēra pavēstas Nr. 4 durvis, ķīlda bija sasniegusi savu kulminācijas punktu. Neviens no vīriem nelīkās gar ārstu ne zinīs. Visi sīvi piedalījās ciņā, kas acim redzot risinājās ap šīs telpas viduspunktu: bērnu halijā bērna gūlīnā. Mazā vīriņa pārsietā kājā bija pacelta augšup. No Arvi Keitejas ķērti pārsietās galvas varenajai marles ķērtai cauri nāca dobas skaņas: «Mums šis zēns jāizlozē. Laušim laimei runāt! Tā ir, ja gan! Bet vispirms zēnam jāatrod vārds!» Bet Vaino Metss, tas ar amputēto kāju, svētās dusmās pa pusei sasēļot un nikni uzklēdza ar visu: «Tas tāču ir ātrpats! Galu galā viņu tad vēl pievāks tāds apdauzīts vecpulis kā Nīlo Popelliss, kas augu dienu slēdās pa mežu un droši vien domā, ka kāda vilku māte ik dienas nāks mazā pabapot un ka patš mīļais Dievs rūpēsies par viņa audzināšanu. Vionīgās, kas zēnu var lietot, esmu es. Es esmu precējies un man nav bērnu...» Neradģoties uz caursāulajām plaušām arī Nīlo Popelliss grībēja smīlēties un nikni atbildēt, bet štāba ārsts ar mīkstu delnu aizspieda tam muti un lika klusēt. Kā uz pavēli vīri atslīga spilvēnos un nevainīgi raudzījās

griestos. Pākšni šķīta, ka arī šini telpā, tāpat kā visas pārējās kādreizējās skolas telpās pie plašā Austrumkarelijas ezera, iestājas nomāktais klusums, kas liek iet uz pirkstu galiem un bīkli raudzīties dzeltenajās slīmību zīmēs gultu galos. Karbola, asu un pārsienamo materiālu smaka, drūža mocltu vīru un pārkurinātas podiņu krāsas izgarojumi un telpas plāsums vīrs zemajām, baltajām gūlām liek apjukot ikvienam, kas negul šini telpā kā slīmnieks, bet ienāk tam kā vesels vīrs. Šis pagājušās bolševiku lietīšķības kailās telpas, kam vēl pilnpusi pretīblakšu līdzekļa mandelēm līdzīgā zilšķābes smaka, šķītas vaicājam, ko gan šeit meklētie, kas kaut kur ķermeni nav iegruvusies lode...»

Vīrsmasa pākšni uzrunāja ārstu vācu valodā: «Tas ir divaini, gandrīz visiem šiem vīriem drudža vairs nav. Ja viņi negul, tad tie cīnās par bērnu tik šini, kā jau somi. Un viņi nedomā par saviem brūcēm. Tā vien liekas, ka ikviens no šiem vīriem bērnu saskata sava pašā ciņas godalgu. Kurš gan ļautu sev šo godalgu atņemt? Un kādā viņi vīst šķītas spīrgīt un veseli esam. Es kanti ko tamlīdzīgu neesmu piedzīvojuši. Tomēr hūs pareizāk šo ķīdu izšķīrt vai izbeigt...»

Štāba vīrsārst pasmaidīja un piegāja pie bērna gūlas vietas. Dievs vien to zina no ķurjenes steigri izrautajā baltā stiepu gūlīnā nīpns, gaismatāns, nē vīrāk kā divus gadus vecs zēns jautri stiepa ārstam pretī rociņas. Sārtie vaigi neliecināja par smalcīgo slīmniecas gaisu un arī nērtās stāvoklis ar pārsējumu augšup izstiepto kāju bērnam, acim redzot, šķīta pilnīgi normāls. Viņš neželēdjos un gulēja apmierināts un savā bērna izpratnē pat laimīgs, sadalījās ar saviem mazaizām rokām un šad tad pacīlāja koka zirdziņu, ko tam, droši vien, bija izgrīzies kāds no vieglī ievainotajiem. Štāba vīrsārst vīrs arvienu smaidīja un grauza savs cigaretes ar koka iemuti. Vīra seja izskatījās ādaini cieta un pārgurusi.

«Ja, manu mazo zēn,» viņš sacīja somu valodā, «mums nāksies tevi no šējnes aizvākt. Šāda ķīlda šiem smagi ievainotajiem vīriem nenāk par labu. No tās viņi kļūst vēl slīmāki. Mums nāksies tevi novietot mazajā istabīnā pie vīrsmasas, vai nē, māsiņ?» Vīrsmasa iztrūkusies grībēja noraidoši pamudināt galvu, bet tad viņa ienāca prātā, ka ārsts ar šo piezīmi, droši vien, seko kādam noteiktam nolīkam. Neatbildot ne vārda, viņa vienīgi pameta ar galvu un nepārtraukti vēroja niecīgo bērnu gūlīnu un sešu skarbo kapotāju lielās gūlas vietas. Tā bija groteska aina. Uz šīs telpas sliekšņa brīžiem tupēja Nāve, ne likvīns, lai aizrautu kādu par esamību kapotāju dzīvību, bet arī, lai divainā Radītāja unumā bērna lūvumā kā nāvē tā arī dzīvībai piešķirtu izcilus vērtību un nozīmību. Kad pirms dažām dienām Nāve šini telpā nēcāca pie kāda somu karavīra gūlas, viņš smaidot pievērsa seju bērnam un tā palika tāda arī tad, kad viņa seja sastinga un apklusa uz visiem laikiem. Bet pārejē, kas šini telpā bija cīnījies ar nāvi likpalšī, tagad šķīta atgūti dzīvei un tos ielīnā šī bērna gūlīnās izstarotā dzīvības līnā laime.

Vaino Metss ar amputēto kāju pagriezta pret ārstu savu gandrīz traku, jūku unāmu savīlko seju, ko izķēmoja liela, jau zīemas karā iegūta rēta. Viņš sacīja: «Tad jau tam mums vairs nav nekādas jēgas,» un to viņš konstatēja tā, it kā visu šo vīru dzīve karātos vienīgi mazā, līksmā zēna tagadnes zīdā pavēdīens. Pārejē pieci nopietni un noteikti palocīja galvas. Pat Hanno Līde, kam no plaušu caursāyuma vēl arvienu bija drudzis, vairāk-